

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posam. šte. . . „ 0'10

Št. 8.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1910.

Leto V.

Okno v svet.

DELAVSKI ŠTRAJKI V AVSTRIJI LETA 1908.

V Avstriji se je štrajkalo tega leta 721-krat. Udeležilo se je teh štrajkov 70.263 moških in 8.299 ženskih. Večinoma so se delavci zopet na delo vrnili; odpuščenih je bilo samo 3371, medtem ko so ostali 3304 iskali dela pri drugih podjetjih.

V 145 slučajih so stavkali stavbeni, v 95 slučajih steklarski delavci in pa delavci v tovarnah za izdelovanje kamenja, lončevine in stekla, v 81 slučajih rudarji, v 59 slučajih delavci v predilnicah; ostali se razdele na druge stroke. Najdaljša stavka je trajala 277 dni.

Zvišanje plač se je zahtevalo v 508 slučajih; doseglo se je isto popolnoma v 118 slučajih, deloma v 227 slučajih in v 163 slučajih niso dosegli delavci ničesar. V 184 slučajih se je zahtevalo znižanje delavnega časa: v 63 slučajih so stavkali delavci z ozirom na znižanje delavnega časa s popolnim uspehom, v 48 slučajih z delnim uspehom, v 73 slučajih brez uspeha.

Splošno so dosegli delavci v 166 stavkah popoln uspeh, v 308 stavkah delen uspeh in v 253 stavkah niso dosegli ničesar. Največji uspeh s odosegli peki v Krakovem in okolici, kjer se jim je vsled stavke delavni čas od 14 na 10 ur na dan znižal.

× × ×

AVSTRIJSKI DRŽAVNI DOLGOVI.

Komisija državnih dolgov je izdala ravnokar svoje poročilo, iz katerega posnamemo, da znašajo avstrijski državni dolgovi čez 10 milijard kron, torej čez 10 tisoč milijonov kron. Za obresti teh dolgov plačuje država vsako leto okoli 427 milijonov kron. Ogromne številke, ki kažejo gospodarstvo naše države v slabi luči.

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Le poznati bi jih imel ti, moje prijatelj,« govori Avel v vedno večem ognju; »starega, častitljivega Aleksandra boš pač videl še danes, ker sem mu rekel sém priti. Spor! kakoy mož je ovi starček! Premenljiva usoda ga je morala globoko vклонiti, akoravno njegova usta nikdar ne govore o preteklih časih; a v njegovem obličju se odsvitajo najvišja čutila. Spor« — in zdaj jame tiho šepetati, »si li čul že kaj o novi veri, ki bo počasi, kakor mlada trta pre-rastla gnjilo s pravljicami prepletено drevo starinskega bogočastja? Ali si čul od onega Božjega začetnika, od Jezusa Krista, Mesija, ki so ga judje pod cesarjem Tiberijem v Jeruzalemu na križ pribili? Si li čul od Marije, njegove deviške matere?«

Sporovo obličje kaže iznenadenje.

»Čul sem pač od one ločine; ostuden je neki njen nauk in zatreti se mora vera z ognjem in mečem, povsodi, kamor sega rimska oblast!«

»Nagjusen, da je njen nauk, ker označuje čednost in nrvnost; nevaren, ker žuga pahniti gnjile bogove raz omahujoče oltarje! Spor, skrivnost za skrivnost, — Aleksandros, moj prijatelj, je krščansk duhovnik in jaz sem njegov učenec!«

Tobačno delavstvo.

PROTESTEN SHOD TOBAČNEGA DELAVSTVA.

V sredo je obsodilo ljubljansko krščansko tobačno delavstvo najodločnejše podlo ovaduško postopanje socialne demokracije. Protesten shod, sklican v imenu S. K. S. Z., se je moral vršiti v veliki »Unionovi« dvorani, ki je bila do tri četrtine polna. Na shod so hoteli tudi socialni demokratje in socialne demokratkinje, ki jih je vodila tista Kancilja, ki jo vsi dobro poznamo in socialni demokraciji ne moremo čestitati, da je njena voditeljica. Zakaj ne, zna Kancilja sama dobro, zna pa tudi vse tobačno delavstvo. Prišel je na shod tudi nadsodrug Kocmur, a neka naša odbornica mu je rekla, naj ne gre v dvorano, da ne žali svojih blagih sestrá, ki ju tako kajnovsko blati po »Tobačnem Delavcu«. Kocmur se je namrdnil in vzkliknil: »Kaj so meni sestre mar!« in odšel, ko je še povedal, da bo že še odgovarjal. Socialni demokrati in demokratke bodo hrulile, češ, zakaj da niso smeli na shod. Naj znajo, da delavski denuncianti ne spadajo na shod poštenega delavstva.

O shodu ne moremo z ozirom na omejen nam prostor obširno poročati, omejiti se hočemo na glavne točke, in to zato, ker objavi natančno poročilo »Glasnik«, na kar že danes opozarjamo.

Shod je otvoril in vodil tov. Čatar, ki v svojem otvoritvenem nagovoru krepko ožigosa postopanje socialne demokracije. Shod je sklican v prvi vrsti, da protestujemo proti grdim napadom, ki jih je polna vsaka številka tistega lista, ki nosi po krivici napis »Tobačni Delavec«. Rdeči napadi nimajo drugega namena, kakor škodovati in jemati dobro ime sodelavcu in sodelavki samo zato, ker ne prisega na edino izveličavno rdečo ferrersko zastavo. Zavzeti pa tudi hočemo stališče glede na važne, nujne, pereče delavske težnje.

»Kaj, nesrečnež, bogove zatajuješ?« praša Spor trepetaje. »Praviš mi, da ljubiš in se ne bojiš V e n e r e¹⁾ osvete, D i j a n i n e jeze?«

»Niti Venere, niti Dijane se ne bojim; kajti prosim pomoči od najbolj milostne device, in tudi mljenka, kojo sem si izvolil, osvečuje svoje srce največji, najčistejši veri. Aricija se zove moja izvoljenka, ljubljenska ljudstva, njegova pevka.«

»Kaj moram slišati?« reče Spor napoglasno, »pošteni, v svojem vedenju tako ostri Avel si voli pevko za soprogo?«

»Čuj njeno zgodovino in potem sodi!« odvrne Avel.

Revica ni nikoli poznala svojih staršev; pri stari, hudobni ženski so pretekla njena otroška leta. Pomanjkanje in grdo ravnanje je polnilo dneve njene mladosti. A lepi cvetki enaka doraščala je do vrha. Ko je dopolnila 14. leto, jo je hotela prisiliti njena mučiteljica, da bi pela v imenitni hiši med gostijo pred pijanimi gosti; kajti gladki in prijetni glas se ji je zgodaj razvil. Deklica se je upirala in ker se je bala sile, je pobegnila. Dobra sreča jo pripelje v hišo neke slepe, ubožne ženske, ki je bila kdaj

¹⁾ Venera in Dijana sta bile poganom boginji ljubezni. Venera boginja pohotne, boginja zakonske ljubezni; Dijana boginja bratovske, prijateljske ljubezni.

Moškerc najostreje obsodi socialno-demokratske laži. Danes so si zopet izmislili socialni demokrati in demokratkinje v tvornici novo laž, češ, da hoče današnji shod protestirati proti prostemu sobotnemu popoldnevu. Ta laž je že preneumna in spada med tiste laži, s katerimi so pobirali socialni demokrati in demokratke podpise za izboljšanje pokojnine v znamenju laži, češ, da je pokojnina že odklonjena, ko je bila takrat že dejansko predložena vladarju v podpis.

Zahvala poslancu Gostinčarju.

V prisrčnih besedah se zahvali tov. Helena Koprivc poslancu Gostinčarju za zasluge, ki si jih je pridobil za tobačno delavstvo. Velikanske ovacije je prirejalo delavstvo poslancu Gostinčarju, ko je končala govornica svoj govor s stavkom: »V imenu tobačnega delavstva se zahvaljujem poslancu Gostinčarju za vse, kar je storil za koristi tobačnega delavstva!«

Za vpokojeno delavstvo.

Tov. Ana Češnovar utemeljuje sledeče resolucije:

1. Shod se popolnoma strinja z upravičenimi zahtevami vpokojenega tobačnega delavstva, da postani v polni meri deležno dobrot nove izboljšane pokojnine.

2. Zahvaljuje se vodstvu »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« za dose-danje posredovanje glede na vpokojeno tobačno delavstvo.

3. Pridruži se in odobrava vse sklepe, ki so se napravili na obeh shodih že vpokojenega tobačnega delavstva.

4. Naroča vodstvu svoje organizacije, da se zavzame tudi za tiste bivše tobačne delavke in delavce, ki ne uživajo nikake pokojnine, dasi so dolgo vrsto let delali v tvornici.

Nove pokojnine in delavstvo.

Z ozirom na nove pokojnine utemeljuje in predlaga tov. Blejec Mici sledečo resolucijo:

sama pevka, dokler ji ni ugasnila luč oči; Dobrotnica ji je prijateljica, učiteljica. Toda ni hodila v hiše bogatinov, ampak obrnila se je k ljudstvu in tudi najbolj trdosrčnika srce se ni zapiralo njeni blagi nedolžnosti. Preteklo je leto, odkar som jo videl, — njena mlada duša je bila odprta pred menoj, kakor čisto ogledalo. Silil sem jo, naj poupstí svoj opravek; pa še nekaj časa jo veže slovesna obljuba na njeno tovarišico, potem pa mislim, da se bo štela srečno, da mi bo prinesla malo premoženje, katero si je pridobila s svojo umetnostjo. Tako ji pustim njene želje; kmalu poteče čas, in ako poje, vselej skrbim za to, da sem jaz ali pa da je moj prijatelj zraven.«

»Ti imaš veliko prijateljev,« govori Spor.

»Le ta dva; pa sta tudi zanesljiva; Plavt je tajnik bogatega Festula, ki mu je skoro kakor prijatelj. Še več pa upa postati njegov hiši, ker njemu, ki je sam in brez roditeljev na svetu, je srčno udana blaga Metela. Za nocoj me kličejo opravila drugam; tudi Plavt mora biti v službi svojega gospoda; — zategadelj sem naprosil Aleksandra, svojega častitega učenika, da pride semkaj in da spremi Aricijo in njeno spremljevalko na dom. Glej, vže je prišel sem; blagi mož ni pozabil svoje obljube.«

(Dalje prihodnjič.)

Shod izjavlja:

Hvaležno vzame na znanje, da so se izdatno izboljšale po novi pokojnini gmotne in gospodarske razmere tobačnega delavstva.

2. Za nezakonske sirote tista določila, ki veljajo za zakonske sirote.

3. Pokojnina naj se zaračuna po dejanskem zaslužku, tako da doseže vpokojenec s 35 službenimi leti pokojnino v višini polne plače.

Časno napredovanje v plači.

Na predlog tovarišice Korbar se sprejme sledeča resolucija:

»Shod naroča vodstvu krščanske tobačne delavske organizacije, da proučuje in da se načeloma izjavi o vprašanju glede na časno napredovanje v plači.«

Za dninarje in dninarice.

Tov. Savenz predlaga:

»Shod naroča naši organizaciji, storiti vse potrebne korake, da se odpravi dninarjem in dninaricam povzročena škoda, ker se jim po prostem sobotnem popoldnevu vračunava teden le s petimi in pol dne.«

Za osemurni delavnik.

Tov. Savenz predlaga:

»Shod se izjavi za vpeljavo osemurnega delavnika v tobačnih tvornicah.«

Kaj je s preuredbo tvorniške kuhinje in ordinacijske sobe?

Tov. Sever predlaga:

Shod naroča vodstvu naše organizacije, da z vso odločnostjo nastopi za to, da se izvedejo ponovne delavske prošnje in zahteve glede na tvorniško kuhinjo, kakor tudi z ozirom na ordinacijsko sobo. Svoj govor je končala s sledečimi besedami:

»Delavci! Delavke!

Naj ne bo našega shoda, na katerem ne dvignile svojega glasu:

Tvorniška kuhinja se mora izpolniti v duhu našega časa. Ordinacijsko sobo moramo dobiti tako, kakršna mora biti moderna ordinacijska soba.«

Sklepanje. — Socialni demokratje proti delavskim zahtevam.

Stavljene predlogi so bili z ogromno večino sprejeti. Z ogromno pravimo. Zakaj li niso bili soglasno sprejeti? Zato ne, ker nekaj socialnih demokratov je bilo pripuščenih na shod, med njimi tudi svoječasni predsednik »Podpornega društva«, Verovšek, ki niso glasovali za stavljen predloge, ki niso niti glasovali za osemurni delavnik. Taki so socialni demokrati. Le oglejte si jih. Na stotine stotin tobačnega delavstva glasuje in navdušeno pritrja stavljenim predlogom, socialni demokratje pa ne glasujejo za to. Seveda, zabavljati proti »farjem«, grditi, psovati in tožiti sodelavce in sodelavke po kancelijah, v tem tiči vse socialno-demokratsko delo za delavstvo, deveta briga je pa socialnim demokratom delavska korist. Že na shodu so čuli za to svoje socialno-demokratsko postopanje zasebno prav gorke, naj se zahvalijo, ker so bili v ozadju, da delavstvo tega opazilo ni.

Razkrinkana socialna demokracija.

Nastopi dr. Krek. Iz njegovega govora, ki ga obširneje objavi »Glasnik«, povzamemo:

Smiliti se morajo vsakomur te bore socialno-demokratske reve, ki so ob času, ko je bilo že gotovo, da se uveljavijo nove pokojnine, lovile muhe in lovile podpise za prošnjo, da se izboljša pokojnina. Vsakemu norcu mora biti jasno, da se taka stvar, kakor je zvišanje pokojnine, ne more rešiti v par dneh. Celu počenjanje se ne more drugače označiti, kakor s hinavsko otročarijo. Socialna demokracija med tobačnim delavstvom nima večine. Poleg »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« je veliko tobačnega delavstva združenega v krščanskih strokovnih zvezah na Moravskem in na Češkem. Tudi v krakovski zvezi poljskih delavcev je organiziranega veliko tobačnega delavstva. Vse te organizacije, vsaka posebej je pritisnila na to po svojih poslancih, da naj vlada ugodi tobačnemu delavstvu. Pritisk od nemških, čeških, poljskih, italijanskih in tudi naših poslancev je močnejši, kakor pritisk od socialno-demokratske strani. Ne smete misliti, da smo poslanci kakšni

pobje, ki se ustrašimo socialno-demokratskih groženj. V državnem zboru so celo zastale parkrat važne stvari, ker so jih tiščali naprej socialni demokrati. Bienerthovo ministristvo je ravno tako, da so socialni demokrati že večkrat rekli, da jim ničesar ne dovoli, da še z nami govoriti noče. Krščansko-socialna nemška stranka nima še veliko delavskih central, a med njimi je centrala krščanskega tobačnega delavstva. Gotovo je zato, da je ravno po pritisku krščanskih socialcev Bienerthova vlada izboljšala pokojnino tobačnemu delavstvu. To je tako jasno, kakor na dlani. Govornik noče omenjati, koliko je naša stranka delovala v tem smislu. To lahko reče, da je Gostinčar vedno dregal, a ne le v svojem, ampak v imenu cele stranke. Pri naših shodih, v tem »Podpornem društvu« so se prvič izrekle pametne besede, da naj se pokojnina tako uredi, da bo delavstvo lahko izhajalo. Takrat še o socialno-demokratski organizaciji ni bilo ne duha, ne sluha. Na dnevnem redu vsakega shoda »Podpornega društva« je bila starostna preskrba. Nobena socialno-demokratska kunšt ne spravi tega zgodovinskega dejstva s sveta. Socialni demokratje so tudi že delovali v »Podpornem društvu«. Zakaj so pričeli smatrati za svojo dolžnost, da delajo zgago in zmedo? Zakaj jih je zlodej nesel vun, tega ne vem, to vejo sami in pa zlodej. Ob tej priliki moramo dati duška svojem ogorčenju tistim propalim ljudem, tistim lumpom, ki porabijo vsako priložnost za to, da denuncirajo svoje delavske brate in sestre pri višjih. Za take ljudi imam samo zaničevanje in pa, da je lump. List za listom prinaša tisti listek napade na naše ljudi. Če bi zabavljali, bi ne imel nič proti temu, naj zabavlja. Toda nekaj drugega je, če piše tako: Ti direktor, Vi inšpektor, ti mojster, beri to-le in primi tega. Proti temu, ljubi moj direktor, nastopi. To, kar dela ta list, je lumparija. Po delovnem redu bi se smelo v tvornici le peti in moliti. Ta socialno-demokratska lumparija pomenja: ti direktor, Vi inšpektor, ti mojster, pridí pa karniflaj delavke, ki nam niso všeč. Kaj pa, če mi zahtevamo, naj se nastopi zoper vsakega demokrata, da ne bo smel delati drugega v tovarni kakor delati, peti in moliti. Red in mir se bo držal v tvornici, če vlada med delavstvom medsebojna prijaznost, ljubezen, zaupanje. Delavka sme tudi svoji tovarišici prinesiti časopis, listek za sestanek. Zakaj ni v delovnem redu nič o shodih, o društvih. zato, ker ko so ga delali, še društva naše ces. kralj. tobačno delavstvo ni imelo. Lahko se deli kak listek v tvornici, ko je danes mir in red večji, kakor takrat, ko še ni bilo društev. Tisti direktor, ki se prime v takih slučajih črke, bi moral biti trčen. »Tobačni Delavec« vé, da bi vsaka besedica, vsak košček papirja kršila poslovnika. O ti lepa socialno-demokratska skrb za opravilnik!

Pred teboj, preljudi moj socialni demokrat, mora pasti na kolena od finančnega ministra do zadnjega mojstra, ker tako varuješ mrtvo pravilnikovo črko, na kolena vsi pred socialnimi demokrati, teh neprecenljivih dobrotnikov, teh bojevnikov za mir in red v tobačni tvornici. To, kar delajo socialni demokrati, je podobno človeku, ki nosi larfo reda in miru, zadaj se pa skriva največji hinavec. Iztrgajmo larfo tem hinavcem! Najprej izjavim:

Mi kličemo vsakega na odgovor, ki bi se upal kako najmanjšo stvar storiti na zahtevo teh hinavcev. Mi ne moremo in ne bomo prizanašali nikomur, ki bi šel na lim teh hudobnih ljudi. In našli bomo pota, da bomo tudi izpolnili, kar izjavljamo. Vsak, kogar ta lumparska banda toži, tisti mora biti spoštovan med vami. Če se pičica zgodi zato kakemu našemu človeku, mora zavreti našim ljudem kri. Red in mir sicer morata biti, toda prej ga ne bo, dokler bodo ti ljudje v tovarni. Naj bo povedano, da če se bo nadaljevala ta gonja, bomo prišli tudi s tem in bomo tudi izpeljali, kar izjavljamo.

Na nas pljuval ne bo nihče. Goljufivo in lumparsko ne bote hodili med nami. Sprava s socialno demokracijo je mogoča, toda popolnoma nemogoča po poti, po kateri danes hodite!

Sklep.

Po Kreku sta še kratko govorila poslanec Gostinčar in delavec Papež, na kar zaključí tovariš Čatar velepomemben shod.

Prometna zveza.

Poziv članom »Prometne zveze«. Ob prevzetju predsedstva skupine Ljubljana kličem vsem članom »Prometne zveze« najiskrenější pozdrav in Vas, dragi sobratje in sestre, kličem na delo, delo in delo, ker delo bodi naš življenjski boj za blagor našega napredka na polju gospodarstva, gmotnega stanja nas in naših družin. Na boj in delo »Prometne zveze« in agitirajte, kolikor Vam mogoče. Nikdar se ne ustrašite dela in nasprotstva, ki prihajajo od naših nasprotnikov. Neustrašeno delujte za razširjanje »Prometne zveze«, ker kolikor močnejša je armada, toliko lažje premaga nasprotstva, ki se zoperstavljajo. — Dragi člani! Prosim, da se vsi doipsi, kakor tudi denar od zunaj Ljubljane pošilja na naslov: Anton Koleša, Ljubljana, Jenkova ulica št. 14.

V nedeljo, 23. prosinca, se vabijo vsi člani »Prometne zveze« na sestanek v gostilno Češnovar, Kolodvorske ulice št. 33, ob 10 uri dopoldne, kjer se bo vršil važen razgovor.

Vsem članom »Prometne zveze« se naznanja, da je za mesec prosinca plačati za 15 smrtnih slučajev 75 vinarjev. Umrli so: 1. Ana Rauscher, Wappoltenreith. 2. Josef Haier, Gradec, drž. žel. 3. Marko Reisner, Gradec, juž. žel. 4. Berta Mahacek, Dunaj, j. ž. 5. Leop. Guttentbruner, Dunaj, j. ž. 6. Fr. Felhofer, Rohrbach. 7. Josef Dragan, Dunaj, j. ž. 8. Rsina Salcher, Lienc. 9. Johann Khar, Gradec. 10. Kristina Mascher, Toblach. 11. Josef Eichholzer, Gradec, j. ž. 12. Dominik Fluch, Amstetten. 13. Vilibald Grim, Freiwaldau. 14. Brigita Stummer, Gmunden. 15. Josef Gros, Dunaj, s. ž.

Med brati in sestrami.

Preska. Prihodnjo nedeljo bo imelo delavsko društvo v Preski občen zbor v »Društvenem Domu«, na kar se opozarja delavstvo.

Ljubljana. Na nedeljskem shodu »Slovenskega katoliškega delavskega društva« ob 10. dopoldne v S. K. S. Z. poroča deželni odbornik profesor Jarc o izpremembi ljubljanskega občinskega in volivnega reda. Delavci! Delavke! Na shod!

Na Savi. Zahvala. Podpisana Katarina Ažman izrekam tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo za vsestranske izraze sožalja bo boleznin in smrti mojega blagega soproga. Srčna hvala »Veteranskemu društvu na Jesenicah«, tovarniškima požarnima brambama »Sava« in »Javornik«, kakor tudi vsem prijateljem, znancem in sodelavcem mojega pokojnega moža Jerneja Ažman-a. Konečno se zahvalim vsem gg. uradnikom, mojstrom in sodelavcem slav. »Kranjske industrijske družbe« za znatno podporo, katero sem prejela, ter jim kličem: »Vsemogočni naj jim povrne mnogokrat na tem in na onem svetu!« — Na Savi, dne 5. prosinca 1910. — Katarina Ažman.

Iz Idrije. Tonče Kristan kot fotograf. Odgovorni urednik »Napreja«, Anton Kristan, piše nekaj črtic o fajmoštru Božidarju Kozamerniku. Pravi o njem, da je rejen. Odebelil se je pa le od krompirja v oblicah in kislega mleka, kakor tudi prašič dobi masti obilo od take špiže. Pride pa k njemu vandrovec, ključavničar, prosit podpore. A fajmošter ga ozmerja in mu ponudi pri svojem gospodarstvu službo volarja, dobil bo za plačo dobro jed in še kakšen groš na teden za tobak. Se vé, to ni všeč profesionistvu, ki se je štiri leta učil svojega rokodelstva, zato svetuje fajmoštru, naj za tako plačo on sam opravlja službo volarja. Na večer pa v gostilni zabavlja fajmošter čez tako bando, ki rajši prosjači, kakor da bi delala za dobro hrano in za pet goldinarjev na teden. — Zato človek ne more kaj usmiljenja imeti dandanes. — Ko smo to prebrali, smo rekli: glejte, Tonče je tukaj podal svojo sliko, le da si je pridil priimek fajmoštra. Saj tu je znano vse njegovo življenje. Prišel je v Idrijo sestradan, da mu je sodrug iz usmiljenja dajal zastonj hrano in stanovanje. Prevzel je službo proti vsaki plači. A tu mu nagaja vandrovec, profesionist, kovač — ne ključavničar — Rinaldo, ki se je povspel do službe ravnatelja občnega konsumnega društva pri naših socialnih demokratih. Kristan Rinaldu, kovaču, ni privoščil sicer krompirja in groša na teden, pač pa je moral Rinaldo pobrati šila in kopita ter odriniti iz Idrije brez službe. Od

tega časa se je Tončetu godilo kakor vrabcu v prosu. Ko je sam sedel v mehkem gnezdu, se je vidno debelil, čudovito je rasla obilnost njegovega života, rdeči obraz se mu je radostno smehljal. Sploh ko bi fajmoštre delali po debelosti, bi bil Tonče dosegel tudi to šaržo, a žalibog, tam se tirja ne samo petošolska izobrazba, temveč nekaj let več študiranja. A vkljub svoji peti šoli kaže Tonče precej talenta. Za fotografa je kakor nalašč, ker je po sebi kar fajmoštra naslikal. Če se mu prvi poizkus ni vseskozi posrečil, za to on ne more, saj umetnik človek postane po večkratnih poskusih. Vendar ta slika kaže, da se mu je prvi pot še precej posrečilo - pričakujemo od njega še bolj natančnih fotografij. — A mi delavci smo pa rekli: od debelosti fajmoštrov rudar nima škode, a kadar se debelé voditelji sodrugov, takrat se suše mošnjički organiziranih delavcev.

Sava. V naši tovarni je najnovejša iznajdba neka peč brez dimnika, pri kateri se lahko vsak delavec posuši, ne sicer le od dežja, ampak tudi njegovo meso postane suho kakor egiptovska mumija. Kratko zgodovina te peči je sledeča: V oddelku valjavnice je tudi pacarija, v kateri je sedaj po zimi jako mraz. Zato je treba peči in sicer po novem sistemu brez dimnika, kajti dim se porabi za prekajevanje delavcev. Imamo mnogo raznovrstnih peči po tovarni, pri katerih se dim po kaminih v zrak zgubi. A treba je vedno napredovati v iznajdbah. Ker je v valjavnici in pacariji gotovo kak jetičen ali nadušljiv človek, zato treba, da se isti temeljito prekadi, potem ko je suh in črn, se ga gotovo ne prime nobena bolezen. Torej, delavec naj se pri tej peči suši, greje, utrjuje proti boleznim ter počasi spremeni v mumijo. Mi ne svetujemo vseh te dobrot delavcem, posebno lastnosti mumij ne. Vsak vé, da je suho meso bolj trdo, tudi delavec ne bo več tako gibčen za delo, ko bo suh. Ne vemo pa dobro, ali je delavcu Ambrožiču zato izpodletelo v korito z vrelo anpeno vodo, ker je bil že od tega dima posušen, ali zato, ker pri teh koritih ni prav nobene ograje, da je delavec vedno v smrtni nevarnosti, da ne stori konca v teh luknjah. Morda je pa ta iznajdba dvajsetega stoletja toliko vplivala, da zaradi dima ni korita videl?

Sava. Odbor strokovnega društva naznanja vsem svojim članom, da je sklenil v seji dne 16. januarja sledeče: Redne seje za leto 1910. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu. Društvo priredi predavanja, katera se bodo objavila v »Naši Moči« ter naj se jih vsi somišljeniki obilno udeležijo. Predpustna veselica se letos opusti. Med letom se priredite vsaj dve veselici. Sprejmejo se vsi novi člani, katerih je lepo število. Tovariši delavci, ker vidite, kje se dela v vašo korist, kje se pa vpije, zato pristopite vsi v naše strokovno društvo, kjer se izvežbate v delavskih vprašanjih. To bo le v vašo korist.

Ljubljana. Delavec nam piše: Slovensko katoliško delavsko društvo (politično društvo) je pričelo prirejati tedenske shode. Dolžnost vsakega in vsake naše somišljenice je, da bodo shodi častno obiskani. Delavci in delavke, sedaj je čas, da se zopet seznanimo s politično izobrazbo. Niso pa ti shodi omejeni samo za ljubljansko delavstvo, vabijo se tudi okoličanski delavci in delavke. Morebiti se bo eden ali drugi izgovarjal, saj v okolici imamo izobraževalna društva. Prav, da so. A vse delavstvo mora vpoštovati izobrazbo. Ne smemo pozabiti, da tudi politična društva so tisti činitelj, brez katerega ne moremo in ne smemo biti. Izobraževalna društva nam nudijo krasne uspehe za dom, cerkev itd. Seznaniti se moramo pa podrobneje tudi z državo, deželno in občino, kar nam nudijo politični shodi, na kar delavstvo prav posebno opozarjamo. Ne pustimo se terorizirati od neolikane rdeče garde. Pokažimo, da smo mi veliko bolj poučeni o državi, deželi in občinski upravi, kakor rdečkarji, ki ne znajo drugega, kakor hujskati delavstvo, nasproti vsem, kar je v delavsko korist. Pripomniti moram, da tudi naša strokovna društva razven tobačnega delavstva veliko premalo store za izobrazbo delavstva, posebno pa še za izboljšanje gmojnega stanja, o čemur hočemo o priliki pisati. — Delavstvo naj pokaže povsod in vselej, da živimo v modernem času, ne samo za obleko ali za priredbe veselice, ampak v modernem času izobrazbe. Zato Vas še enkrat opozarjamo na tedenske shode, ki jih prireja naše najstarejše ljubljansko de-

lavsko politično društvo v S. K. S. Z. v Unionu. Opozoriti moram tudi na delavsko glasilo »Naša Moč«; kdor še ni naročnik delavskega lista, naj to takoj stori, ker kdor ni naročnik »Naše Moči«, ni vredn, da koraka v vrstah krščansko-socialnega delavstva. Vi pa, ki tavate v temi judovsko soc. plajša, pa pomislite, da je in ostane edino prava stranka V. S. S. Krščanski delavci in delavke, ne pozabite na shode, ki se vrše vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne v S. K. S. Z. Član političnega društva.

Trst. »Isto sadje navadno ni najslabše, katerega ose pikajo,« tako se je izrazila predsednica zavoda pri občnem zboru. Včasih je res tako, pa vselej ne, ker na gnilem sadju navadno več os pika kakor na zdravem. Če je pa zavod zdrav ali gnil sad, hočemo natančneje pogledati pravila in dosežanje spolnovanje istih. § 2. Namen društva je, podpirati brezposebne služkinje, navajati jih k nravnemu in krepostnemu življenju, gojiti verski čut, poučevati jih o ženskih delih, štedljivosti pri gospodinjstvu in kuhi, vstanoviti lastno glasilo in knjižnico. Seveda so se služkinje podpirale, pa ne v isti meri, kakor bi se to moralo zgoditi. Če se poleg služkinj tudi poročene ženske podpirajo, ki nikdar udje niso, to je zoper pravila, kakor je tudi zoper pravila, da se dekleta navaja h krepostnemu vedenju s čitanjem liberalnih listov in da se goji verski čut s tem, da se zabavlja čez duhovnike in Marijino družbo. Kako se jih je poučevalo o ženskih delih, so nam v dokaz iste, ki so po večkrat in to po več dni brez službe, pa si še tistega ne zašijejo, za kar bi mogla notranja uprava zavoda skrbeti, zato da dekleta ne postajajo brez dela, prav pa, da vsaj same sebe ovedijo in zašijejo. O lastnem glasilu niti govora ni (morda kakšen »Rdeči Prapor«), saj še ta naš socialni list »Naša Moč« tako zatirajo in zavidajo, da še tiste tri iztise, ki so jih do zdaj dobivali, ne razdele med naročnice in neprečitane proč mečejo. Dalje § 4 »redne udinje plačujejo mesečno 20 vinarjev«, od nas se je pa vedno zahtevalo 20 krajcarjev (to je 40 vinarjev), na mesec; torej je bila vsaka članica vsaki mesec za polovico opeharjena. Navada je po drugih društvih, da ima vsak društveni član, društvena pravila v rokah, tukaj jih pa še vsaka dvajseta članica nima, zato so nas pa lahko... Seveda saj drugače ni šlo, kje se bo pa nagrada za odbornice jemala, nekje se mora vzeti, da bolj prikrito ostane. Dasi nam je tajnica sama, na naše vprašanje priznala, da je dobivala 20 kron nagrade na mesec za tamkaj, vendar nam v letnem računu ta vsota ni bila povedana. Povedalo se nam je, da ima voditeljica zavoda 24 kron plače na mesec in 30 kron kot priboljšek za hrano, (hrana se namreč skupno kuha in računa z drugimi dekleti vred, teh 30 kron je le za priboljšek), potem ima lahko »romstack« in »šnicelne« za večerjo, zraven pa še pol litra vina, dekleta pa krompir, fižol in radič. Povedalo se nam ni, koliko plače dobiva namestnica voditeljice, nekatere pravijo da 36 kron na mesec. Skoro neverjetno senam zdi, da tak zavod, ki večina od milodarov živi, tako dobro svojo upravo plačuje na škodo stotero drugih. § 6. Dolžnosti članov so: varovati in hraniti ugled zavoda ter pospeševati njegovo delovanje. Če so to dolžnosti članov, morejo biti še bolj dolžnosti odbornic, ki so pa dozdej zelo slabo skrbele za ugled zavoda, če pa njegovo notranjo upravo, za katero ima skrbeti voditeljica po odborovih določilih § 14., in § 9. Članice, katere pohujšujejo ali škodujejo na kakršenkoli način ugledu zavoda in se na oponi in ne poboljšajo, izključi se jih za vselej iz zavoda. Ta paragraf velja najbolj za sedanji prisiljeni odbor, ki hoče izključiti iz zavoda vse Marijine družabnice, dasi noben paragraf zavodovih pravil ne prepoveduje članstva Marijinim hčeram. Ne zamerimo toliko istim članicam, ki iščejo priložnosti, da bi se z nami teple, ali druge hujskajo zoper nas, kajti § 6. odstavek e pravi: redni člani se morajo ravnati natančno po določilih zavoda in na podlagi teh sestavljenega notranjega reda. S tega lahko sklepamo, da so sedanja zavodova določila in notranji red sestavljen tako, naj stane kar hoče, ali pest ali denar, ali kreg ali laž in obrekovanje, da bi le gospa Ponikvarjeva in njena Ferrerova garda v odboru ostala. Gospe so zadnji čas tako radodarne postale, da menda še za dekleta članarino plačujejo, da bodo na drugem občnem zboru zanje glasovale. Da, kakor se sliši, zatekle so se celo k na-

rodni delavski organizaciji, da še od tam nekaj narodnih možicelnov dobe na svojo stran, ker § 7 pravil pravi: »da podporniki smejo biti osebe obojega spola« in ker so pravila zelo pomanjkljiva, smejo tudi podporni udje voliti in voljeni biti. Na ta način še lahko dobimo gospoda dohtraja Mandiča za predsednika in ta nam bo morda še preskrbel kak štrajk, da dobimo vsaj nedeljske popoldneve proste.

Iz vsega tega se vidi, da je zavod gnil sad, zato ga ne pikajo ose zastonj. Saj se dekleta morajo smiliti vsakemu krščansko mislečemu človeku, ki morajo vdihovati ta pokvarjeni zrak, ki je toliko bolj poguben, ker se skriva pod krinko katoliškega imena.

Pa ne nahujskana revica.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

Srečen vse žive dni,
Vsaka mu jed diši,
Nikdar bolan:
Kdor vživa

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost " " 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 4 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice štev. 6.

A. ŽIBERT

▲ LJUBLJANA ▲
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, sfranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnice se poslužiti tverde

R. Miklauc

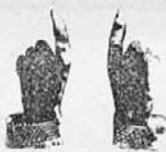
Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverde so: Pri Skofu, Počarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverde

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje mon. gramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba počtena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

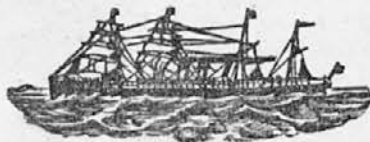
v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliz za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bledici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sfarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in veržic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1903 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela 'Union' za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0/0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest. podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drz. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Koar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0/0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rečni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt